

mnwr.pl

BOŻENNA BISKUPSKA. ARTYSTKA I BUDOWLA MOŻLIWA 10.03— 9.06.2024

Bożenna Biskupska.
The Artist and
Possible Construction

z udziałem / feat.:

Laura Adel, Nicolas Groszpiere,
Magda Jędra, Piotr Pawlak,
Bartosz Radzikowski, Zygmunt
Rytka, Stach Szumski

Pawilon Czterech Kopuł
Muzeum Sztuki Współczesnej
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu
ul. Wystawowa 1

The Four Domes Pavilion
Museum of Contemporary Art
Branch of the National Museum
in Wrocław

Mecenas Muzeum
Narodowego
we Wrocławiu /
Patron of the
National Museum
in Wrocław

Bank Polski

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Muzeum Narodowe
we Wrocławiu jest instytucją
kultury prowadzoną przez
Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

The National Museum in
Wrocław is an institution
of the culture run by
the Ministry of Culture
and National Heritage
of the Republic of Poland

**Pawilon Czterech Kopuł
Muzeum Sztuki Współczesnej
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu zaprasza na wystawę**

**„Bożenna Biskupska.
Artystka i Budowla Możliwa”**

10 marca – 9 czerwca 2024

Wystawa z udziałem:

Laury Adel, Małdy Jędry, Nicolasa Groszpiere’a,
Piotra Pawlaka, Bartosza Radzikowskiego,
Zygmunta Rytki, Stacha Szumskiego

Zespół kuratorski:

Emilia Orzechowska, Stach Szabłowski
oraz Aleksandra Szwedo (MNWr)

Współpraca kuratorska przy projekcie

„Budowla Możliwa_Spotkanie”:

Ryszard W. Kluszczyński

Monumentalne instalacje przestrzenne, ikoniczna postać „Jednonożęgo”, cykle malarskie oraz wizjonerskie projekty z pogranicza rzeźby i architektury to tylko niektóre z dzieł Bożenry Biskupskiej, które można będzie zobaczyć na retrospektywnej wystawie w Pawilonie Czterech Kopuł. Artystka od blisko pół wieku rozwija oryginalny język artystyczny. Opowiada w nim uniwersalną historię o egzystencji ukazanej na tle czasu, przestrzeni, przemijania i trwania. Jednocześnie od kilkunastu lat tworzy międzynarodowy ośrodek eksperymentów artystycznych w dolnośląskim Sokołowsku. W wystawie udział wezmą również osoby twórcze, które odnosząc się do ducha tej miejscowości, podejmują dialog z dorobkiem Biskupskiej.

„Spektrum używanych przez Bożennę Biskupską środków wyrazu rozciąga się od malarstwa i rysunku, przez rzeźbę i wielopostaciowe grupy figuralne, po rozbudowane instalacje przestrzenne, filmy wideo, projekty performatywne i interdyscyplinarne” – mówi Stach Szabłowski, współkurator ekspozycji. „Ta różnorodność znajduje odbicie w wystawie, na której zaprezentowano wybór najważniejszych dzieł i cykli zrealizowanych przez artystkę. Znajdziemy wśród nich z jednej strony formy i motywy, które Biskupska rozwija od czasu swego debiutu na przełomie lat 70. i 80. XX wieku, a z drugiej – wizje, które przekraczają horyzont chwili obecnej w stronę przyszłości” – dodaje współkurator Emilia Orzechowska, która wraz z Szabłowskim jest autorką koncepcji wystawy.

Pawilon
Czterech
Kopuł

Widzowie zobaczą różne wersje „Jednonożego” – najbardziej wyrazistej postaci w twórczości Biskupskiej, która stała się jej znakiem rozpoznawczym. Ta wieloznaczna figura, od lat uobecnianą przez artystkę w różnych formatach, materiałach i konfiguracjach, jest uniwersalnym bohaterem egzystencjonalnego dramatu. Na wystawie pokazany zostanie „Jednonożę”: rzeźbiony w betonie i odlany z brązu, monumentalny i w najmniejszym z możliwych rozmiarów, monochromatyczny i malowany czystymi kolorami, a także zwielokrotniony w formie rysunku na papierze, rycia w betonie czy wideo.

Nie zabraknie pracy pt. „Misterium czasu”, z którą w 1984 roku Bożenna Biskupska reprezentowała Polskę na 41. Biennale w Wenecji. To zespół 32 antropomorficznych rzeźb, bliskich formie sarkofagu, ale również kokonu – symbol istnienia rozpiętego między trwaniem i przemijaniem.

Na ekspozycji znajdą się również realizacje malarskie i rysunkowe Biskupskiej, między innymi prace z cykli „Rysunek rzeźby”, „Wytaczanie obrazu” czy „Klatka wielka”. Zwiedzający zobaczą szkice, rysunki, a także wielkoformatowe, monochromatyczne obrazy, do których tworzenia artystka używa, oprócz farby olejnej, również oleju lnianego, ołówków czy węgla. Powstające w długich cyklach prace stanowią kontynuację rzeźbiarskich projektów artystki, w których mierzy się z takimi problemami jak rytm, powtórzenie, cykliczność, znak, ślad, zapis ludzkiej obecności w czasie i przestrzeni.

Wystawa Bożenny Biskupskiej jest nie tylko platformą prezentacji jej autorskich dzieł, lecz również przestrzenią, którą współdzieli z zaproszonymi osobami twórczymi. Od blisko dwóch dekad przywołuje ducha współpracy i powtarza gest gościnności w Sokołowsku – dolnośląskiej wsi u podnóża Gór Suchych. W 2007 roku wraz z artystą Zygmunt Rytką i Zuzanną Fogtt zainicjowała tu Międzynarodowe Laboratorium Kultury – jedyną w swoim rodzaju niezależną instytucję, która z czasem wyrosła na fenomen w skali europejskiej. To dolnośląskie uzdrowisko stało się sceną festiwalu, pobytów twórczych, spotkań i wymiany między artystami i artystkami z Polski i świata.

Sercem i symbolem tych przedsięwzięć jest gmach Sanatorium Brehmera. Ten wzniesiony w XIX wieku neo-gotycki monumentalny obiekt posłużył za inspirację dla budowniczych uzdrowiska w Davos rozstawionego przez Tomasza Manna w powieści „Czarodziejska góra” oraz stał się tłem powieści Olgi Tokarczuk „Empuzjon”. Kiedy Biskupska rozpoczynała działalność w Sokołowsku, zabytek był w stanie ruiny, a dziś konsekwentnie remontowany dzięki ogromnemu zaangażowaniu artystki, odzyskuje swoją świetność. Działania realizowane w Sokołowsku zostały przez kuratorów włączone do prezentowanego na wrocławskiej ekspozycji dorobku artystycznego Bożenny Biskupskiej.

Pawilon
Czterech
Kopuł

Do udziału w wystawie zaproszeni zostali również artyści i artystki, dla których twórczość Biskupskiej i samo Sokołowsko stały się inspiracją do realizacji autorskich projektów artystycznych. Widzowie zobaczą m.in. obiekty fotograficzne i maszynę optyczną Nicolasa Grosperre'a, instalację dźwiękową Piotra Pawlaka uformowaną z zapisów głosu i rytmu bicia serca Biskupskiej, dokameryowy performans choreograficzny Małdy Jędry czy malarско-rzeźbiarsko-architektoniczną realizację Stacha Szumskiego. W ramach projektu „Artystka i Budowla Możliwa” widz może spojrzeć na Sanatorium Brehmera z punktu widzenia Zygmunta Rytki, zmarłego w 2018 roku wybitnego artysty intermedialnego i współzałożyciela Fundacji In Situ. Na wystawie zaprezentowany zostanie nigdy wcześniej niepokazywany cykl fotograficzny będący zapisem performatywnego, wizualnego opisanie Sokołowska przez Rytkę i zarazem stanowiący autoportret artysty wpisującego się w kontekst miejsca.

Ekspozycję zamyka „Budowla Możliwa_spotkanie”. Ta prezentowana w sali immersyjnej Pawilonu Czterech Kopuł multimedialna instalacja powstała jako owoc współpracy Bożenry Biskupskiej z artystami nowych mediów: Laurą Adel i Bartoszem Radzikowskim, pod opieką kuratorską Ryszarda W. Kluszczyńskiego. Realizacja dosłownie przenosi widzów w przestrzeń wyobraźni bohaterki wystawy „Artystka i Budowla Możliwa”.

„Wystawa Bożenry Biskupskiej w Pawilonie Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej jest kolejną – po Ewie Kuryluk i Małdalenie Abakanowicz, a przed Marią Pinińską-Bereś – retrospektywną ekspozycją, której autorką jest kobieta, znakomita polska artystka. Obcowanie z twórczością Biskupskiej to niepowtarzalna okazja do poznania jej filozofii artystycznej, w której sztuka jest równocześnie zapisem osobistych doświadczeń i narzędziem kreowania sytuacji społecznych” – zachęca Iwona Dorothea Bięgos, kierowniczka Pawilonu Czterech Kopuł.

Współorganizator wystawy:

Fundacja Sztuki Współczesnej In Situ

Muzeum Narodowe we Wrocławiu jest instytucją kultury prowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Mecenas
Muzeum Narodowego
we Wrocławiu

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Bank Polski

Wybrane wydarzenia towarzyszące wystawie

„Bożenna Biskupska. Artystka i Budowla Możliwa” | 10 marca – 9 czerwca 2024

Wydarzenia dla dorosłych

Oprowadzania kuratorskie

10.03, 17.03, ś. 16:00

Oprowadzania w ramach cyklu

„O czwartej pod Kopułami”

15.03, 5.04, 19.04, 10.05, 24.05, 7.06, ś. 16:00

Wykłady i spotkania

Spotkanie z artystą Nicolasem Groszperre'em

10.03, ś. 14:00

Zygmunt Rytka – pomiędzy konceptem a naturą
wykład dra Adama Soboty

16.03, ś. 16:00

Improwizacja Możliwa

performans grupy Kontakt Improwizacja

18.05, ś. 22:00

Między utopią a realizacją

wykład Adama Pacholaka

8.06, ś. 16:00

Wydarzenia dostępnościowe

Sensoryczne spotkania ze sztuką,
zajęcia dla osób z niepełnosprawnością wzroku
w ramach cyklu „Dotknij muzeum”

4.04, ś. 14:00

prowadzenie: dr Ałata Iżykowska-Uszczyk

6.04, 4.05, 1.06, ś. 12:00

prowadzenie: Monika Ćma

Integracyjne warsztaty z audiodeskrypcją
oraz tłumaczeniem na PJM w ramach cyklu
„Ramię w ramię”

prowadzenie: Barbara Przerwa

16.03, 13.04, 11.05, 8.06, ś. 13:00

Integracyjne warsztaty dostosowane

do potrzeb osób w spektrum

prowadzenie: dr Ałata Iżykowska-Uszczyk

16.03, 6.04, 11.05, 1.06, ś. 14:00

Warsztaty tańca intuicyjnego

prowadzenie: Barbara Przerwa

16.03, ś. 18:00

20.04, ś. 16:00

11.05, ś. 18:00

8.06, ś. 18:00

Wydarzenia dla dzieci i młodzieży

Warsztaty dla dzieci w wieku do lat 2

z cyklu „#muzealniaki_pod_kopułą”

Prowadzenie: Evelina Kachynska

28.04, ś. 11:00

Warsztaty dla dzieci w wieku 3–5 lat

z cyklu „Sztuczki w Pawilonie”

Prowadzenie: Evelina Kachynska

28.04, ś. 13:00

Warsztaty dla dzieci w wieku 6–12 lat

z cyklu „Muzealne poruszenie”

prowadzenie: Barbara Przerwa

13.04, 11.05, 8.06, ś. 11:00

Warsztaty dla młodzieży w wieku 12–15 lat

prowadzenie: Maciej Makosch

6.04, 1.06, ś. 11:00